

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.003.04.2020

Pani
Małgorzata Bielecka
Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych
w Białej Podlaskiej
ul. Orzechowa 58
21-500 Biała Podlaska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/20/021 „Kształcenie w szkołach specjalnych”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Zespole Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej, ul. Orzechowa 58, 21-500 Biała Podlaska (dalej: „Szkoła” lub „SPdP”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Bielecka, Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej, od 01.09.2018 r. (dalej: „Dyrektor”) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Barbara Trochimuk, Dyrektor, od 01.09.1992 r. do 31.08.2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja kształcenia uczniów w szkołach specjalnych. 2. Działania na rzecz adaptacji uczniów do dorosłego życia. 3. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Monika Cieniuch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/40/2020 z 09.03.2020 r.

(akta kontroli str.1, 6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że realizacja kształcenia w Szkole była prowadzona prawidłowo oraz adekwatnie do indywidualnych potrzeb uczniów. Dyrektor zapewniła odpowiednie do zdiagnozowanych potrzeb uczniów warunki kształcenia, w wyniku których uczniowie uzyskiwali kompetencje umożliwiające adaptację do dorosłego życia.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Szkoła funkcjonowała na podstawie aktualnych, kompletnych i prawidłowo przygotowanych dokumentów regulujących jej pracę. Kształcenie uczniów organizowano zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi, edukacyjnymi i predyspozycjami poprzez zapewnienie pełnej i adekwatnej do potrzeb uczniów realizacji treści określonych w podstawie programowej, zaleceń określonych w orzeczeniach wydanych przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne i indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych (dalej: „IPET”). Prowadzący zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne oraz z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej posiadali odpowiednie do realizowanych zadań kwalifikacje. Dyrektor podejmowała działania wspierające adaptację uczniów do dorosłego życia. Prawidłowo zamieszczano dane dotyczące uczniów w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: „SIO”), a postępowanie z dokumentacją uczniów zapewniało ochronę danych wrażliwych. Rzetelnie zaplanowano środki finansowe na realizację zadań Szkoły oraz prawidłowo i gospodarnie je wydatkowano. W Szkole zapewniono odpowiednią infrastrukturę umożliwiającą kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wystarczającą liczbę odpowiednio wyposażanych sal lekcyjnych. Stwierdzono jednak nieprawidłowość, która dotyczyła niezabezpieczenia szlaku komunikacyjnego wychodzącego poza teren Szkoły w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Organizacja kształcenia uczniów w szkołach specjalnych
Opis stanu faktycznego	1.1. W latach szkolnych 2017/2018 - 2019/2020 w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy, wchodzącej w skład Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej (dalej: „Zespół” lub „Zespół Szkół”) obowiązek szkolny realizowali uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz z niepełnosprawnością sprzężoną⁴. Liczba uczniów objętych kształceniem (według danych z SIO na 30 września) w okresie poddanym kontrolą wynosiła: – 2017/2018: 54 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 35 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 19 uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Dziesięciu uczniów posiadało także orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, a trzech uczniów miało wydłużony okres nauki w ramach etapu edukacyjnego, – 2018/2019: 52 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 34 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 18 uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Sześciu uczniów posiadało orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, dziesięciu uczniów miało wydłużony okres nauki w ramach etapu edukacyjnego, – 2019/2020: 43 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 31 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz 12 uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną. Trzech uczniów posiadało orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego, siedmiu uczniów miało wydłużony okres nauki w ramach etapu edukacyjnego. (akta kontroli str. 148, 153-160) Analiza dokumentacji 13 uczniów wykazała, że specyfika Szkoły pozwalała na realizację zalecanych form pomocy określonych w orzeczeniach m.in. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidację mowy, gimnastykę korekcyjno-kompensacyjną, terapię integracji sensorycznej, usprawniania ruchowego, terapię metodą EEG Biofeedback, zajęcia z psychologiem i pedagogiem, rozwijanie zainteresowań, w tym udział w konkursach plastycznych, zabawach tanecznych, przedstawieniach, warsztatach teatralnych, wycieczkach. (akta kontroli str. 236-242) W okresie objętym kontrolą przyjęto wszystkich uczniów, których orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wpłynęły do szkoły. W roku 2017/2018 było to 14 uczniów, w 2018/2019 – ośmiu uczniów, a w 2019/2020 – siedmiu uczniów. Rodzice uczniów lub pełnoletni kandydat złożyli wniosek o przyjęcie do Szkoły wraz z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego do Dyrektora Szkoły, a także wniosek z kopią orzeczenia do organu prowadzącego. Po rozpatrzeniu dokumentów organ prowadzący wystawił skierowanie do Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy. Po wpłynięciu skierowania, ucznia przyjmowano do Szkoły. Dyrektor wyjaśniła, że wnioskodawca informowany był o przyjęciu ucznia do Szkoły na piśmie

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Z których jedną z niepełnosprawności była niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

przez organ prowadzący. W objętej badaniem próbie 29 wniosków o przyjęcie kandydata do Szkoły 26 wniosków zostało złożonych z wyprzedzeniem (od marca do lipca) przed rozpoczęciem roku szkolnego. Skierowania organu prowadzącego na dwa wnioski, złożone w lipcu 2017 r. i sierpniu 2019 r., wpłynęły do Szkoły w trakcie trwania roku szkolnego (w obu przypadkach we wrześniu). Kandydatów przyjęto do Szkoły w tym samym dniu, w którym wpłynęło skierowanie do Szkoły. W roku szkolnym 2018/2019 jednego ucznia przyjęto po 19 dniach od momentu wpływu skierowania do Szkoły (uczeń został przyjęty od drugiego semestru nauki).

(akta kontroli str. 149, 283-291)

W roku szkolnym 2018/2019 dostępnych było osiem miejsc, natomiast w roku 2019/2020 dostępnych było 11 miejsc dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną umiarkowaną lub znaczną. Stopień ich wykorzystywania wynosił odpowiednio: w 2017/2018 od pięciu do dziewięciu uczniów, w 2018/2019 od trzech do sześciu uczniów, w 2019/2020 od czterech do sześciu uczniów.

(akta kontroli str. 150-152)

1.2. Statut Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej dostosowano⁵ uchwałą Rady Pedagogicznej⁶ do nowego ustroju szkolnego obowiązującego od 1 września 2017 r. Statut⁷ zawierał elementy określone w art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸ m.in. cele i zadania Zespołu Szkół oraz wchodzących w jego skład placówek, zadania nauczycieli (w tym wychowawców klas, psychologa szkolnego, pedagoga, logopedy, terapeuty usprawniania ruchowego), wewnętrzne zasady oceniania, a także zawarto zapisy dotyczące organizacji wychowania i opieki (w tym współpracy z rodzicami, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy materialnej uczniom).

(akta kontroli str. 12-147)

1.3. W okresie objętym kontrolą stan zatrudnienia nauczycieli w Zespole Szkół kształtował się następująco:

- w 2017/2018 ogółem 61 nauczycieli (na 59,61 etatu), w tym: dwóch psychologów (na dwóch etatach) oraz 59 oligofrenopedagogów (na 56,08 etatu);
- w 2018/2019 ogółem 64 nauczycieli (na 61,85 etatu), w tym: trzech psychologów (na 2,68 etatu) oraz 61 oligofrenopedagogów (na 58,07 etatu);
- w 2019/2020 ogółem 64 nauczycieli (na 61,44 etatu), w tym: trzech psychologów (na 2,64 etatu), jednego pedagoga (na 0,68 etatu) oraz 27 oligofrenopedagogów (na 21,61 etatu).

Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w Zespole Szkół Specjalnych posiadali kwalifikacje do pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną (posiadali studia lub kursy kwalifikacyjne w zakresie pedagogiki specjalnej – oligofrenopedagogiki). Dodatkowe wykształcenie nauczycieli to m.in. surdopedagogika – dwie osoby, tyflopädagogika – sześć osób, logopedia – osiem osób, fizjoterapia – trzy osoby, doradztwo zawodowe – dwie osoby, pedagogika terapeutyczna – dziewięć osób, rehabilitacja – trzy osoby.

Analiza kwalifikacji i prawidłowości powierzenia zajęć w oparciu o dokumentację (m.in. arkuszy organizacyjnych Szkoły z aneksami oraz teczek osobowych nauczycieli) przeprowadzona na próbie siedmiu nauczycieli, wykazała że nauczyciele posiadali odpowiednie do realizowanych zajęć kwalifikacje, tj.:

⁵ Stosownie do wymogów art. 322 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60, ze zm.), dalej: „ustawa wprowadzająca Prawo oświatowe”.

⁶ Uchwała nr 9/2017/2018 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie uchwalenia statutu Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej.

⁷ Od 01.09.2019 r. obowiązywał statut znowelizowany uchwałą nr 13/2018/2019 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej z dnia 27.08.2019 r. w sprawie zmian w statucie Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podl.

⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1148, ze zm.

- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: pedagogika specjalna – rewalidacja upośledzonych umysłowo (studia magisterskie), nauczanie blokowe przyrody (studia podyplomowe), doradztwo zawodowe (studia podyplomowe), miał uprawnienia do prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: psychologia (studia magisterskie), oligofrenopedagogika (kurs kwalifikacyjny), wychowanie do życia w rodzinie (kurs kwalifikacyjny), miał uprawnienia do pracy psychologa oraz prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: pedagogika – polityka socjalna (studia magisterskie), oligofrenopedagogika i terapia pedagogiczna (studia podyplomowe), nauczanie biologii w szkołach ponadpodstawowych (studia podyplomowe), logopedia (studia podyplomowe), miał uprawnienia do prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: pedagogika specjalna – rewalidacja upośledzonych umysłowo (studia magisterskie), logopedia (studia podyplomowe), neurologopedia (studia podyplomowe), miał uprawnienia do pracy psychologa oraz prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza (studia magisterskie), oligofrenopedagogika i dydaktyka integracyjna (studia podyplomowe), matematyka (studia podyplomowe), matematycznie uzdolnione dzieci: diagnoza, wspomaganie rozwoju i edukacja (studia podyplomowe), miał uprawnienia do pracy psychologa oraz prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (studia magisterskie), edukacja plastyczna i technika (studia podyplomowe), muzykoterapia z elementami arteterapii (studia podyplomowe), wczesne wspomaganie rozwoju i edukacji uczniów autystycznych (kurs kwalifikacyjny), oligofrenopedagogika (kurs kwalifikacyjny), miał uprawnienia do pracy psychologa oraz prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim oraz dla dzieci i młodzieży autystycznych;
- nauczyciel posiadający dyplom ukończenia studiów magisterskich i przygotowanie pedagogiczne oraz ukończone formy kształcenia nadającego kwalifikacje: pedagogika (studia magisterskie), oligofrenopedagogika (studia

podyplomowe), miał uprawnienia do pracy psychologa oraz prowadzenia zajęć w szkołach dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim.

Tygodniowy wymiar zajęć przydzielonych nauczycielowi w ramach pensum w Szkole wyniósł od pięciu do 33 godzin (w dwóch przypadkach) w tym 24 godziny dotyczyły obowiązków wychowawcy w świetlicy. Zgodnie z ramowymi planami nauczania wszystkie godziny zostały przydzielone nauczycielom zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, a liczba zatrudnionych nauczycieli zapewniła realizację godzin zaplanowanych w arkuszach organizacyjnych.

(akta kontroli str. 161-189, 272-279, 575-577)

W latach szkolnych 2019/2020, 2018/2019 liczba osób zatrudnionych na stanowisku pomocy nauczyciela wyniosła ogółem sześć osób (na 3,5 etatu) i była wyższa o jedną osobę od liczby osób zatrudnionych w roku szkolnym 2017/2018 (pięć osób na trzech etatach).

(akta kontroli str. 161-162)

Wszyscy pracownicy pedagogiczni podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową, uczestnicząc w studiach podyplomowych i szkoleniach podnoszących kwalifikacje przydatne do nauczania w kontrolowanej Szkole.

W latach objętych kontrolą dziewięciu nauczycieli ukończyło studia podyplomowe m.in. w zakresie oligofrenopedagogiki – edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, terapii pedagogicznej i rewalidacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rewalidacji i edukacji osób ze spektrum autyzmu, w tym zespołem Aspergera, neurologopedii z wczesnym wspomaganiem rozwoju dziecka.

Wszyscy nauczyciele korzystali z form doskonalenia zawodowego. Były to głównie: szkolenia z zakresu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych, alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się (AAC), przygotowania i prowadzenia indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia, ochrony danych osobowych w placówce oświatowej, bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów społecznościowych, szkolenia dotyczące pracy z trudnym rodzicem.

(akta kontroli str. 190-235)

1.4. W Szkole dokonywano wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia⁹ (analizy skuteczności i efektywności udzielanej pomocy) dwa lub trzy razy w roku szkolnym. Badanie dokumentacji 13 uczniów wykazało, że w WOPFU uwzględniano zagadnienia wskazane w § 6 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym¹⁰, tj. m.in. indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wynikające z diagnozy ucznia, mocne i słabe strony, zainteresowania i uzdolnienia ucznia, zakres wsparcia ze strony nauczycieli lub specjalistów. Analizy dokonywano na podstawie aktualnych orzeczeń. Dla każdego ucznia objętego próbą, na podstawie ww. ocen, opracowano indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.

(akta kontroli str. 244)

1.5. Analiza dokumentacji 13 uczniów objętych próbą wykazała, że indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowano na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, tj. na trzeci etap edukacyjny.

⁹ Dalej: WOPFU.

¹⁰ Dz. U. poz. 1578 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia specjalnego.

W przypadku siedmiu uczniów z badanej próby IPET opracowano w terminie określonym w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego. Pozostali uczniowie posiadali IPET przed dniem wejścia w życie ww. rozporządzenia, tj. przed dniem 1 września 2017 r. IPET zawierały wymagane treści (zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego), sześć z nich (w związku z kontynuacją kształcenia specjalnego) zostało dostosowanych do wymagań obowiązujących po 1 września 2017 r. IPET były modyfikowane, w szczególności w wyniku przeprowadzanych okresowo ocen funkcjonowania uczniów. W dokumentacji Szkoły znajdowały się potwierdzenia przez rodziców otrzymania kopii wielospecjalistycznych ocen oraz IPET (także w przypadku ich modyfikacji) oraz pisemne zawiadomienia rodziców o terminie spotkania zespołu nauczycieli (uczących danego ucznia) oraz o możliwości uczestniczenia w opracowaniu przez zespół tych dokumentów.

(akta kontroli str. 243-244)

1.6. Dla Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy (w której obowiązek szkolny realizowali uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnościami z nimi sprzężonymi) nie było dedykowanego podręcznika. Dobór materiałów edukacyjnych determinowany był poziomem funkcjonowania poszczególnych uczniów, ich indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, możliwościami psychofizycznymi, zainteresowaniami oraz predyspozycjami. Materiały edukacyjne wykorzystywane do realizacji podstawy programowej Szkoły w znacznej mierze zaspokajały pakiety „Pewny Start” dedykowane dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Od roku szkolnego 2016/2017 uczniowie Szkoły korzystali z rządowego programu „Wyprawka Szkolna”. Uczniowie, bądź ich rodzice/prawni opiekunowie dokonywali zakupu materiałów dydaktycznych, następnie składali wniosek do Dyrektora o zwrot poniesionych kosztów.

Nauczyciele nie zgłaszali zapotrzebowania na opracowanie podręczników do Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy. Dyrektor wyjaśniła, że zważywszy na realizację procesu dydaktycznego determinowaną indywidualnymi potrzebami i zróżnicowanymi możliwościami każdego ucznia, nie widzi konieczności opracowania specjalistycznych podręczników dla swoich uczniów.

(akta kontroli str. 283-291, 340-342)

1.7. Analiza arkuszy organizacyjnych oraz aneksów do tych arkuszy, dzienników lekcyjnych, dzienników zajęć rewalidacyjnych, dzienników zajęć psychologa i pedagoga szkolnego, wykazała, że do ww. nie załączano dokumentów zawierających wrażliwe dane osobowe uczniów, w tym orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów.

Dokumentacja uczniów była zabezpieczona w szafach zamykanych na klucz i dostęp do niej mają tylko upoważnieni pracownicy Szkoły. Wychowawcy oraz specjaliści prowadzący zajęcia z poszczególnymi uczniami mają wgląd do dokumentów znajdujących się w kancelarii Szkoły. Nauczyciele mogą na miejscu zrobić odręczne notatki, natomiast nie ma możliwości kopiowania dokumentów. Pozostali pracownicy nie mają żadnego dostępu do dokumentacji uczniów.

(akta kontroli str. 283-291)

Dane zawarte w SIO według stanu na 30 września z lat objętych kontrolą, dotyczące 22 uczniów Szkoły poddanych badaniu, w szczególności klasyfikacja uczniów do poszczególnych kategorii niepełnosprawności, były zgodne z informacjami zawartymi w orzeczeniach wydanych przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

(akta kontroli str. 245-247)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Szkoła funkcjonowała na podstawie aktualnych i prawidłowo przygotowanych dokumentów regulujących jej pracę w tym Statutu, orzeczeń wydanych przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, IPET. Dyrektor poprzez zatrudnienie adekwatnej do potrzeb liczby odpowiednio wykwalifikowanej kadry pedagogicznej zapewniła warunki organizacyjne sprzyjające realizacji zadań. W IPET określono formy wsparcia ucznia zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego. Dyrektor prawidłowo zamieszczała dane dotyczące uczniów w Systemie Informacji Oświatowej, a postępowanie z dokumentacją uczniów zapewniało ochronę danych wrażliwych.

OBSZAR

2. Działania na rzecz adaptacji uczniów do dorosłego życia

Opis stanu
faktycznego

2.1. Liczba uczniów w oddziałach I-III SPdP w roku szkolnym 2017/2018 (utworzonych przed dniem 1 września 2017 r.) wynosiła od pięciu do dziewięciu (w dwóch oddziałach). Zgodnie z § 5 ust. 2 załącznika Nr 5F do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół¹¹ liczba uczniów w oddziale szkoły specjalnej wynosi od sześciu do ośmiu.

W roku szkolnym 2018/2019 liczba uczniów w oddziałach I-III SPdP wynosiła od trzech do sześciu, a w roku szkolnym 2019/2020 od czterech do sześciu. W roku 2019/2020 w oddziale I PC liczba uczniów wynosiła pięciu, z tego jeden z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Stosownie do § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli¹² oraz § 6 ust. 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli¹³ liczba uczniów w oddziale szkoły specjalnej w szkole ogólnodostępnej wynosi w oddziale dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym - nie więcej niż czworo.

Liczebność oddziałów oraz ich skład pod względem rodzajów niepełnosprawności był opiniowany i zatwierdzany przez organy nadzorujące pracę Szkoły, tj. przez Kuratora Oświaty i organ prowadzący.

Dyrektor wyjaśniła, że w przypadku jednego oddziału, w czasie trwania roku szkolnego przeniesiono jednego ucznia, tym samym liczba uczniów zmniejszyła się do ośmiu. Wszystkie oddziały tworzone były w oparciu o analizę orzeczeń o kształceniu specjalnym, poziomu funkcjonowania poszczególnych uczniów, potrzeb edukacyjnych i możliwościach psychofizycznych uczniów. Przy tworzeniu oddziałów kierowano się przede wszystkim dobrem uczniów, optymalizacją warunków kształcenia, dostosowanych do możliwości i potrzeb każdego ucznia. Uczniowie poszczególnym oddziałów byli dobierani tak, aby ich dysfunkcje nie wpływały na jakość i efektywność nauki w Szkole.

(akta kontroli str. 150, 283-291, 346, 348, 360-372, 375-378)

Dyrektor zapewniła tygodniowy wymiar zajęć dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną

¹¹ Dz. U. Nr 61 z 2001 r., poz. 624, ze zm.

¹² Dz. U. z 2017 r., poz. 649, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie organizacji publicznych szkół.

¹³ Dz. U. z 2019 r., poz. 502., dalej: nowe rozporządzenie w sprawie organizacji publicznych szkół.

w stopniu umiarkowanym lub znacznym zgodnie z załącznikiem nr 9 „Ramowy plan nauczania dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi” do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół¹⁴.

W wyniku przeprowadzonej analizy dzienników lekcyjnych, realizacja planu wyniosła (w zależności od oddziału) w roku szkolnym 2017/2018 od 90,8% do 102,1% tygodniowego wymiaru zajęć, w 2018/2019 od 80,3% do 89,5%, a w 2019/2020 (I semestr) od 72,4% do 94,7%.

Dyrektor wyjaśniła, że różnice wynikające z planowanych godzin, a ich realizacją spowodowane były m.in. nieobecnością nauczyciela realizującego zajęcia z danego przedmiotu (bieżąca organizacja pracy Szkoły nie zawsze umożliwiała organizację zastępstwa, a jedynie zajęcia opiekuńcze na świetlicy), wystąpiły dodatkowe dni wolne od zajęć dydaktycznych, a także organizowane były wycieczki szkolne, wyjścia na spektakle teatralne, wystawy, wyjazdy uczniów na zawody sportowe, konkursy artystyczne i inne formy pozaszkolne. Dodatkowym czynnikiem, który wpłynął na wskazane różnice był ogólnopolski strajk nauczycieli w kwietniu 2019 r., w którym uczestniczyła większość nauczycieli zatrudnionych w Zespole.

(akta kontroli str. 379-416, 578-582)

Uczniowie Szkoły z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym zrealizowali, udokumentowaną w dziennikach lekcyjnych (w sposób dostosowany do ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych), podstawę programową, określoną w załączniku nr 5 „Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi” do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej¹⁵.

(akta kontroli str. 422-425)

2.2. Na podstawie analizy dokumentacji 13 uczniów objętych próbą, w tym orzeczeń wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, dzienników zajęć rewalidacyjnych, tygodniowych rozkładów zajęć, arkuszy organizacyjnych (wraz z aneksami) oraz IPET ustalono, że w Szkole zrealizowano odpowiednie formy zajęć w wymiarze zaplanowanym w IPET.

Zajęcia rewalidacyjne w Szkole były właściwie zrealizowane i prowadzone przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje. Wymiar zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych odpowiadał wymogom określonym w § 10 ust. 3 rozporządzenia w sprawie organizacji publicznych szkół oraz nowego rozporządzenia w sprawie organizacji publicznych szkół. W indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym jednego ucznia niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy uwzględniono m.in. rozwijanie umiejętności komunikacyjnych przez naukę innych sposobów komunikowania się, w szczególności

¹⁴ Dz. U. z 2017 r., poz. 703.

¹⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 356, ze zm.

wspomagających i alternatywnych metod komunikacji (AAC), zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie kształcenia specjalnego.

(akta kontroli str. 236-242, 340-342, 417-421, 426-431, 433, 578-582)

W latach 2018/2019 – 2019/2020 Dyrektor Szkoły zorganizowała adekwatne do potrzeb uczniów formy zajęć (według danych z SIO stan na 30 września kolejnych lat), wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁶, tj.:

- zajęcia rozwijające uzdolnienia w roku 2018/2019 dla pięciu uczniów po trzy godziny tygodniowo,
- zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się w roku 2018/2019 dla jednego ucznia po jednej godzinie tygodniowo,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w roku 2018/2019 dla siedmiu uczniów po pięć godzin tygodniowo i w roku 2019/2020 dla dziewięciu uczniów po osiem godzin tygodniowo,
- zajęcia logopedyczne w roku 2019/2020 dla jednego ucznia po jednej godzinie tygodniowo,
- zajęcia o charakterze terapeutycznym (rozwijające motorykę małą) w latach 2018/2019 i 2019/2020 dla jednego ucznia po jednej godzinie tygodniowo.

Prowadzący zajęcia pozalekcyjne (realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej) nauczyciele posiadali odpowiednie kwalifikacje do ich przeprowadzenia. Zajęcia dostosowano do indywidualnych potrzeb uczniów.

(akta kontroli str. 434)

Na podstawie analizy dzienników lekcyjnych oraz dzienników prowadzonych przez psychologa i pedagoga szkolnego ustalono, że częstotliwość spotkań z rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów w poszczególnych latach objętych kontrolą wyniosła odpowiednio:

- dla psychologa i pedagoga szkolnego w roku szkolnym 2017/2018 – 17 razy, w 2018/2019 i 2019/2020 (I semestr) – 20,
- dla wychowawców klas w roku szkolnym 2017/2018 – 67 razy, w 2018/2019 – 104 i 2019/2020 (I semestr) – 43.

(akta kontroli str. 448-449)

2.3. W latach objętych badaniem w Szkole zorganizowano uczniom (według danych z SIO stan na 30 września kolejnych lat) następujące zajęcia pozalekcyjne rozwijające zainteresowania i zagospodarowanie czasu wolnego (tzw. kółka zainteresowań):

- zajęcia artystyczne w roku 2018/2019 dla 25 uczniów po osiem godzin tygodniowo i w roku 2019/2020 dla 20 uczniów po sześć godzin tygodniowo,
- zajęcia techniczne w roku 2018/2019 dla sześciu uczniów po dwie godziny tygodniowo i w roku 2019/2020 dla dwóch uczniów po jednej godzinie tygodniowo,
- zajęcia turystyczno-krajoznawcze w roku 2019/2020 dla czterech uczniów po jednej godzinie tygodniowo,
- inne zajęcia w roku 2019/2020 dla czterech uczniów po jednej godzinie tygodniowo.

(akta kontroli str. 435)

2.4. Wspólnie z działającym przy ZSS w Białej Podlaskiej stowarzyszeniem rodziców „Otwarte Serca” podejmowano różne akcje i przedsięwzięcia, przy

¹⁶ Dz. U. z 2017 r., poz. 1591 ze zm.

wspieraniu m.in. lokalnych firm, zakładów usługowych i produkcyjnych, na rzecz polepszenia warunków kształcenia i rozwoju uczniów. Dzięki tym działaniom zakupiono m.in. urządzenie multimedialne (podłogę interaktywną), zakup sprzętów i urządzeń specjalistycznych do wyposażenia sal do usprawniania ruchowego, zakupy drobniejszych pomocy i środków dydaktycznych (m.in. instrumenty muzyczne, plansze samoprzylepne), artykuły papiernicze, zabawki, gry. Podejmowane przedsięwzięcia miały również na celu mobilizowanie społeczności lokalnej wokół problemów kształcenia i wychowywania młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, a także propagowanie działań likwidujących bariery utrudniające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Dyrektor współpracowała m.in. z organem nadzoru pedagogicznego, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji, Instytutem Badań w Oświacie na rzecz tworzenia optymalnych warunków kształcenia w Szkole poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, prowadzono analizy i oceny jakości działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej placówki. W celu zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do samodzielnego życia Dyrektor współpracowała z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Białej Podlaskiej (poprzez udział w szkoleniach), jak również z Warsztatami Terapii Zajęciowej „Caritas” (dalej: WTZ) oraz Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej przy Lubelskiej Wojewódzkiej Komendzie Ochotniczych Hufców Pracy. Uczniowie (w liczbie około 85) dzięki tym działaniom poznali specyfikę i zasady działania WTZ, a także zdobyli wiedzę o zawodach oraz trendach na rynku pracy.

W 2019 r. odbył się „Bieg Mikołajów”, organizowany przez studentów PSW w Białej Podlaskiej oraz członków Klubu Biegacza „Biała Biega” pod patronatem Prezydenta Miasta Biała Podlaska, podczas którego zbierane były artykuły papiernicze, zabawki, gry z przeznaczeniem dla świetlicy Zespołu.

W celu integracji uczniów ze środowiskiem lokalnym w Zespole organizowano warsztaty palm wielkanocnych, podczas których członkowie szkolnej społeczności wykonywali palmy, a następnie rozprowadzano je wśród mieszkańców miasta. Uczniowie Szkoły brali także udział w jarmarkach świątecznych podczas których sprzedawali wykonane własnoręcznie oraz przez nauczycieli Zespołu wyroby.

Szkoła zapewniała swoim uczniom integrację ze środowiskiem rówieśniczym, poprzez m.in.: uczestnictwo w wycieczkach szkolnych (do Warszawy, pielgrzymka na Jasną górę i do Pratulina), wyjścia do Bialskiego Centrum Kultury (na zajęcia plastyczne i spektakle), do muzeum (Muzeum Południowego Podlasia, Muzeum Rolnictwa), do schroniska dla zwierząt, do kina, na lodowisko, udział w warsztatach (warsztaty pieczenia i zdobienia pierników, warsztaty ceramiczne), udział w mityngu pływackim dzieci i młodzieży z ZSS w Białej Podlaskiej, wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne, udział w Mistrzostwach Województwa Lubelskiego „Sprawni razem”. W Szkole organizowane są imprezy i uroczystości o charakterze integracyjnym m.in. Integracyjny Bal Andrzejkowy, Bialska Jesień Artystyczna (konkurs plastyczno-muzyczny), Festyn Rodzinny, Dzień Otwarty. Uczniowie Szkoły uczestniczyli również w obchodach Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych Intelektualnie oraz w roku 2019/2020 w alpakoterapii. Łącznie uczniowie Szkoły, w latach 2017/2018 – 2019/2020, uczestniczyli w 74 wycieczkach, wyjściach, uroczystościach i imprezach integracyjnych.

(akta kontroli str. 283-292, 305-309, 319-334, 436-447)

W latach szkolnych 2017/2018 – 2019/2020 w Szkole nie funkcjonował samorząd uczniowski stosownie do § 1, pkt 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej

z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie typów szkół i placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego¹⁷.

(akta kontroli str. 283-291)

2.5. Szkoła na bieżąco monitorowała i analizowała losy swoich absolwentów. W latach 2017-2019 Szkołę ukończyło 28 uczniów, w tym 14 uczestniczyło w Warsztatach Terapii Zajęciowej, pięciu przebywało w Domu Pomocy Społecznej, ośmiu pozostało w domu. Jeden z absolwentów podjął pracę w Zakładzie Pracy Chronionej w Białej Podlaskiej. Analizując losy absolwentów Szkoła dostosowuje prowadzony proces dydaktyczny, rewalidacyjny i terapeutyczny, aby przygotować uczniów do funkcjonowania na miarę ich możliwości i umiejętności.

(akta kontroli str. 283-291, 336-338)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole zapewniono pełną i adekwatną do potrzeb uczniów realizację treści określonych w podstawie programowej. Zrealizowano zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego i IPET odpowiednie ze względu na potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne. Uczniom umożliwiono uczestniczenie w zajęciach pozalekcyjnych realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jak również związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego. Prowadzący zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne oraz z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej mieli odpowiednie do przeprowadzanych zadań kwalifikacje. Dyrektor podejmowała działania wspierające adaptację uczniów do dorosłego życia.

OBSZAR

3. Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych

Opis stanu
faktycznego

3.1. W Szkole likwidowano bariery architektoniczne, aby ułatwić osobom niepełnosprawnym poruszanie się, m.in. poprzez: wybudowanie podjazdów dla wózków inwalidzkich, zamontowanie windy umożliwiającej osobom niepełnosprawnym dostęp do pomieszczeń edukacyjnych położonych na piętrze, na każdej kondygnacji budynku znajdowało się jedno pomieszczenie sanitarnohigieniczne przystosowane do osób niepełnosprawnych, drzwi do pomieszczeń przeznaczonych na pobyt uczniów pozbawione były progów. Położenie drzwi wejściowych do budynku Szkoły oraz kształt i wymiary pomieszczeń wejściowych umożliwiały dogodne warunki ruchu, w tym również osobom niepełnosprawnym.

W ramach oględzin stwierdzono, że teren Szkoły ogrodzono oraz zapewniono oświetlenie, równą nawierzchnię dróg, przejść oraz boisk. Otwory kanalizacyjne, studzienki na terenie szkoły zakryto odpowiednimi pokrywami. Furtki w ogrodzeniu nie utrudniały dostępu do nich osobom niepełnosprawnym poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz otwierały się do wewnątrz działki, na której usytuowano budynek Szkoły. Szlak komunikacyjny wychodzący poza teren Szkoły skierowano na ulicę o mniejszym natężeniu ruchu, jednak nie zabezpieczono go w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.

Ze względów bezpieczeństwa drzwi główne zabezpieczono w sposób utrudniający¹⁸ opuszczenie budynku Szkoły. Schody wyposażono w balustrady z poręczami (po obu stronach biegu schodowego), które zabezpieczono przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Stopnie schodów nie były śliskie. Otwartą

¹⁷ Dz. U. z 2018 r., poz. 1498. Także § 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie typów szkół, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego (Dz. U. z 2007 r., poz. 347).

¹⁸ Aby otworzyć drzwi należy dodatkowo nacisnąć przycisk.

przestrzeń pomiędzy biegami schodów zabezpieczono w skuteczny sposób. Miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których wzbroniony był dostęp osobom nieuprawnionym odpowiednio oznakowano i zabezpieczono przed swobodnym dostępem do nich. Plan ewakuacji Szkoły umieszczono w widocznym miejscu na korytarzu każdej kondygnacji budynku. Drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe.

W Szkole ogółem znajdowało się pięć pomieszczeń sanitarnohigienicznych, w tym dwa przystosowane dla osób niepełnosprawnych. W ww. pomieszczeniach znajdowały się bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieniczne. Łącznie w sanitariatach znajdowało się osiem umywalek oraz 11 misek ustępowych. Pomieszczenia te były czyste, a urządzenia sprawne. Drzwi do pomieszczeń sanitarnohigienicznych oraz wydzielonego ustępu otwierały się na zewnątrz tych pomieszczeń.

Poddane oględzinom: pokój nauczycielski, świetlica, pracownia¹⁹, gabinet profilaktyki medycznej i pomocy przedlekarskiej oraz kuchnia, wyposażono w apteczki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję udzielania pierwszej pomocy. Pokój nauczycielski wyposażono w szafy zamykane na klucz przeznaczone na przechowywanie dokumentacji. Jadalnia umożliwiała bezpieczne i higieniczne spożywanie gorących posiłków. Zbiory biblioteki szkolnej obejmowały podstawy programowe obowiązujące dla Szkoły, programy nauczania objęte szkolnym zestawem programów nauczania, podręczniki niezbędne do realizacji szkolnego zestawu programów nauczania.

W Szkole znajdowały się następujące pomieszczenia przeznaczone do pracy ze specjalistami: sala usprawniania ruchowego, dwie sale integracji sensorycznej, cztery pokoje logopedy (w tym jeden z EEG), trzy pokoje psychologa, pokój pedagoga, sala gimnastyki korekcyjnej.

Oględziny wykazały, że w salach lekcyjnych zapewniono uczniom warunki do pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych oraz umożliwiono uczniom bezpośredni dostęp do umywalki²⁰.

Sala muzyczna wyposażona była w: instrumenty muzyczne, tablicę z pięciolinia, projektor multimedialny, sprzęt do odtwarzania, nagrywania i nagłaśniania dźwięku, komputer z dostępem do Internetu, nuty, śpiewniki i podręczniki muzyczne.

W pracowni komputerowej znajdowały się trzy samodzielne stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu z możliwością przygotowania dodatkowych pięciu stanowisk. Komputery wyposażono w odtwarzacz CD. W pracowni znajdowały się również następujące urządzenia: trzy kserokopiarki z funkcją skanera, niszczarka, dwa laminatory. Pracownia techniczna wyposażona była w narzędzia oraz literaturę tematyczną. Pracownię gospodarstwa domowego wyposażono w sprzęt gospodarstwa domowego (m.in. dwie kuchenki, lodówkę, zmywarkę). W ww. pracowniach wywieszono w widocznym i łatwo dostępnym miejscu regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz instrukcje obsługi urządzeń.

W Szkole znajdowały się miejsca rekreacyjno-sportowe: sala gimnastyczna z wydzielonym pomieszczeniem do gimnastyki korekcyjnej, plac zabaw, boisko. W miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszczono tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego ich użytkowania. Sprzęt, z którego korzystają uczniowie niepełnosprawni był sprawny, a urządzenia, których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących (m.in. bramki, kosze) zamocowano na stałe. Plac zabaw nie był

¹⁹ Oględzinom poddano trzy pracownie: gospodarstwa domowego, techniczną i komputerową.

²⁰ 15 na 16 sal lekcyjnych posiadało bezpośredni dostęp do umywalki.

ogrodzony. Huśtawki nie były wyposażone w łańcuchy zabezpieczające. Urządzenia na placu zabaw w sposób trwały i stabilny przymocowano do podłoża. Nawierzchnia placu była w dobrym stanie i nie była zanieczyszczona.

(akta kontroli str. 557, 562-573)

3.2. W latach objętych kontrolą, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach²¹, Dyrektor Szkoły co najmniej raz w roku²² przeprowadzała kontrolę zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły. Z ustaleń kontroli sporządzano protokół, którego kopię Dyrektor przekazywała organowi prowadzącemu (do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Biała Podlaska). W wyniku przeprowadzonych w 2019 r. kontroli stwierdzono występowanie usterek²³, do protokołu wprowadzano termin ich usunięcia oraz termin sprawdzenia i ocenę wykonania zadań. Czynności naprawcze zostały zrealizowane w wyznaczonym terminie.

(akta kontroli str. 450-463)

3.3. Źródłem finansowania Szkoły były środki finansowe uzyskiwane z budżetu Urzędu Miasta Biała Podlaska (część oświatowa subwencji ogólnej). Dyrektor Szkoły sporządzała plany finansowe działalności szkoły i przedstawiała potrzeby finansowe szkoły organowi prowadzącemu. W 2017 r. wysokość zatwierdzonego planu wyniosła 2.054,0 tys. zł, w 2018 r. – 2.319,2 tys. zł, a w 2019 r. – 2.580,6 tys. zł.

W kontrolowanym okresie nie przekroczono wielkości zaplanowanych wydatków. W 2017 r. wydatki Szkoły wyniosły 2.049,0 tys. zł, w 2018 r. – 2.309,1 tys. zł, a w 2019 r. – 2.567,2 tys. zł. Wydatki na finansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi wyniosły: 1.910,1 tys. zł w 2017 r., 2.153,1 tys. zł w 2018 r. oraz 2.413,0 tys. zł w 2019 r. i stanowiły od 93% do 94% wszystkich wydatków. Wydatki bieżące wyniosły odpowiednio: 37,1 tys. zł, 59,2 tys. zł oraz 41,7 tys. zł i stanowiły od 2% do 3% wszystkich poniesionych wydatków.

Wydatki związane z wyposażeniem pomieszczeń potrzebnych do nauki w skontrolowanych latach wyniosły: 17,7 tys. zł, 19,2 tys. zł oraz 26,2 tys. zł.

Różnice między poniesionymi wydatkami, a planem dotyczyły głównie wynagrodzeń osobowych pracowników wraz z pochodnymi oraz związane były z zakupem usług (m.in. zakup energii, zakup usług pozostałych). Różnice te wynikały z dużej ilości zwolnień lekarskich pracowników, a także z trudnych do przewidzenia warunków atmosferycznych.

W roku szkolnym 2018/2019 Dyrektor występowała do organu prowadzącego o dodatkowe środki w wysokości 1 tys. zł na doposażenie pracowni gospodarstwa domowego. Szkoła otrzymała wnioskowaną kwotę. W porozumieniu z organem prowadzącym Szkoła pozyskała też od innej placówki edukacyjnej sprzęt AGD²⁴. Na wniosek Dyrektor w 2020 r. organ prowadzący przyznał środki finansowe w wysokości 22,0 tys. zł na kształcenie i doskonalenie zawodowe dla 11 nauczycieli. Szkoła pozyskała także środki finansowe na budowę placu zabaw z elementami siłowni oraz huśtawką dla wózków inwalidzkich dzięki inicjatywie Prezydenta Miasta „Budżet Obywatelski”.

(akta kontroli str. 283-291, 299-301, 310-318, 335, 464-502)

²¹ Dz. U. 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

²² W dniach: 29.08.2017 r., 29.08.2018 r., 26.03.2019 r. i 28.08.2019 r.

²³ Usterki dotyczyły m.in. usunięcia drzewa z powodu uschnięcia, wykonania zabiegów w obrębie korony drzew, uszkodzeń mechanicznych elewacji budynku, ubytków i nierówności schodów i podjazdu.

²⁴ Dwie zmywarki do naczyń, dwie kuchnie gazowe, lodówkę, trzy metalowe stoły kuchenne.

3.4. Średni miesięczny koszt kształcenia ucznia wyniósł: 3,6 tys. zł w 2017 r. i 2018 r. oraz 4,4 tys. zł w 2019 r.

(akta kontroli str. 500-502)

3.5. W 2017 r. Kuratorium Oświaty w Lublinie przeprowadziło jedną kontrolę doraźną Szkoły dotyczącą zgodności z przepisami prawa kształcenia ucznia Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy. W wyniku przeprowadzonej kontroli sformułowano dwie nieprawidłowości dotyczące dostosowania tygodniowego planu zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, aby uwzględnił równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz zapewnienia każdemu uczniowi realizację tygodniowego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w załączniku nr 9 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703). Dyrektor zrealizowała ww. zalecenia.

W ramach nadzoru pedagogicznego w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w 2019 r. Lubelski Kurator Oświaty przeprowadził ewaluację problemową²⁵ w zakresie następujących wymagań: wychowankowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, wychowankowie są aktywni, placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju. W wyniku przeprowadzonej ewaluacji problemowej sformułowano następujące wnioski: 1) Różnorodność stosowanych metod i form pracy z uczniami pozytywnie wpływa na zaangażowanie wychowanków w realizację zadań sprzyjających ich rozwojowi, lepszemu funkcjonowaniu w społeczeństwie oraz pokonywaniu barier wynikających z niepełnosprawności, 2) Nauczyciele znają potrzeby i potencjał rozwojowy uczniów, co sprzyja planowaniu i realizacji działań ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania wychowanków i osiąganie sukcesów na miarę ich możliwości i predyspozycji, 3) Planowanie i projektowanie przez nauczycieli działań edukacyjnych sprzyja zaangażowaniu wychowanków w zajęcia oraz wspiera ich rozwój, 4) Szkoła podejmuje różnorodne formy współpracy z wieloma podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, dzięki czemu oferta szkoły bogaci się, a wychowankowie zyskują możliwość kształtowania postaw przydatnych w codziennym życiu, na miarę ich indywidualnych możliwości.

(akta kontroli str. 504-556)

3.6. Inspektorzy Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie przeprowadzili w Szkole sześć kontroli w 2018 r. i jedną w 2019 r. W wyniku przeprowadzonych w 2018 r. dwóch kontroli sformułowano ogółem cztery nieprawidłowości²⁶. Pozostałe kontrole przeprowadzone w 2018 r. były kontrolami sprawdzającymi wykonanie zadań dotyczących usunięcia nieprawidłowości. Wszystkie zalecenia zostały zrealizowane. Kontrola przeprowadzona w 2019 r. nie stwierdziła nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 503)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Szlak komunikacyjny wychodzący poza teren Szkoły nie został zabezpieczony w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, wbrew wymogom § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

²⁵ Ewaluację przeprowadziło dwóch wizytatorów Kuratorium Oświaty w Lublinie Delegatura w Białej Podlaskiej w terminie 04.01.2019 r. – 09.01.2019 r.

²⁶ Nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku osłon zabezpieczających przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym na grzejnikach centralnego ogrzewania, braku wentylacji w pomieszczeniach.

Dyrektor w trakcie trwania czynności kontrolnych wystosowała pismo do organu prowadzącego z prośbą o zainstalowanie 4 sztuk barier drogowych ochronnych, odgradzających wyjście na jezdnię.

(akta kontroli str. 574)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole zapewniono infrastrukturę umożliwiającą kształcenie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wystarczającą liczbę odpowiednio wyposażonych sal lekcyjnych. Rzetelnie zaplanowano środki finansowe na realizację zadań Szkoły oraz prawidłowo i gospodarnie je wydatkowano. Nie zabezpieczono jednak wystarczająco szlaku komunikacyjnego wychodzącego poza teren Szkoły w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

1. Doprowadzić do zabezpieczenia szlaku komunikacyjnego wychodzącego poza teren Szkoły w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, stosownie do § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

**Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń**

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

**Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku**

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 29 maja 2020 r.

Kontroler
Monika Cieniuch
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis